

Halina Beresnevičiūtė-Nosálová Ph.D.

Sylabus

Anotace: Cílem tohoto kurzu je popsat ranně novověké a novověké dějiny v zemích současného Lotyšska a Estonska v kontextu Baltického regionu. Chronologicky tento kurz pokrývá periodu od rozpadu starého Livonska do Sovětské okupace pobaltských států v roce 1940. Tento kurz přijímá základní tendence Lotyšské a Estonské historiografie vidět v dějinách estonského a lotyšského etnika hlavního hrdinu výkladu dějin těchto zemí. Nicméně se snaží vyjasnit, do jaké míry (politické) kultury Livonsko-Německé, Švédské, Dánské, Polsko-Litevské a Ruské elity ovlivňovaly národu-tvorbu a modernizaci Baltických národů. Jeden z prvních „rozdělených“ států ve Středovýchodní Evropě, Livonsko a její političtí nástupci, mohou posloužit jako dokonalá ilustrace všech státotvorných tendencí a jejích osudů v regionu. Původně typický multi-kulturní a multi-náboženský region Středovýchodní Evropy, v posledních stoletích se prezentoval jako scéna konkurence kulturních vlivů, etnických konfliktů a sociální integrace. Dokonce periferní a ekonomicky zaostalý agrikulturní region s relativně urbanizovanými a postupně i industrializovanými a modernizovanými enklávami u Baltických přístavů a s historicky diferenciovanou sociální strukturou může posloužit jako inspirace pro některé politicko-sociologická zobecnění.

Hodnocení: 1. Možnost: Referát na zadané téma podle doporučené historické literatury anebo historického pramene, a jeho prezentace v semináři: (Maximálně 5 bodů)
Závěrečná zkouška: písemná odpověď na zadané 1 téma z 3 (Maximálně 5 bodů).
Aktivita v seminární diskusi (maximálně 5 bodu). **2. Možnost:** Závěrečná zkouška: písemná odpověď na 3 zadané témata (Maximálně 10 bodů). Aktivita v seminární diskusi (maximálně 5 bodu).

Minimalni počet bodu: 12.

23.02. Úvod

02.03. Politika, náboženství a ekonomika v 16-18.století

Rozpad Livonska a Livonská válka. Reformace v Livonských zemích. Města. Druhé nevolnictví a stav sedláků.

Povinná četba: Luboš Švec, Vladimír Macura, Pavel Štol, *Dějiny Pobaltských zemí*. Nakladatelství Lidové Noviny, Praha, 1996. S.77-84

Referát 1: Mati Laur, Tonis Lukas etc. *History of Estonia*. Talinn, 1997. P. 80-91

Referát 2: Mati Laur, Tonis Lukas etc. *History of Estonia*. Talinn, 1997. P. 99-105.

Referát 3: Andrejs Plakans *The Latvians*. Hoover institution Press, Stanford University, 1995. S. 31-43.

Referát 4: Eric Lindberg Merchant Guilds and Urban Growth in Baltic Sea Area 1650-1850, In: Hanno Brandt, Leos Müller (eds.) *The dynamics of economic culture in the North Sea and Baltic Region*. Uitgeverij Verloren, 2007 P. 47-64.

09.03. Pod vládou třech králů.

Polsko-litevská část: politická ústava a politická kultura, činnost Jezuitů. Kuronsko-Zemgala: Politická ústava, úspěchy a úpadek Jakoba Kettlera. Ríga. Dánská Saaremaa. Švédská část: administrace, nástup královské moci, ekonomický rozvoj, postup veřejného vzdělání a tisku.

Povinná četba: Luboš Švec, Vladimír Macura, Pavel Štol, *Dějiny Pobaltských zemí*. Nakladatelství Lidové Noviny, Praha, 1996.S. 84-93.

Referát 1: Mati Laur, Tonis Lukas etc. *History of Estonia*. Talinn, 1997. P. 106-112

Referát 2: Andrejs Plakans *The Latvians*. Hoover institution Press, Stanford University, 1995. S. 46-59

Referát 3: Mati Laur, Tonis Lukas etc. *History of Estonia*. Talinn, 1997. P. 113-122.

Referát 4: Mati Laur, Tonis Lukas etc. *History of Estonia*. Talinn, 1997. P. 123-130.

16.03. Pod vládou Ruských carů. Severní válka a její následky

Severní válka a politické uspořádání severní Evropy po něj. Administrace. Zlaté časy pobaltských baronů a návrat nevolnictví sedláků. Reformy Kateřiny II. Ekonomický stav.

Povinná četba: Luboš Švec, Vladimír Macura, Pavel Štol, *Dějiny Pobaltských zemí*. Nakladatelství Lidové Noviny, Praha, 1996.S. 103-106, 115-118.

Referát 1: Mati Laur, Tonis Lukas etc. *History of Estonia*. Talinn, 1997. P. 131-142

Referát 2: Andrejs Plakans *The Latvians*. Hoover institution Press, Stanford University, 1995. S. 61-71.

Referát 3: Mati Laur, Tonis Lukas etc. *History of Estonia*. Talinn, 1997. P. 143-150

Referát 4: Andrejs Plakans *The Latvians*. Hoover institution Press, Stanford University, 1995. S. 72-79.

23.03. Die Letten Garlieba Merkela

Referát 1.: Garlieb Helwig Merkel, *Die Letten* S.10-43

Referát 2: Garlieb Helwig Merkel, *Die Letten* S.43-72

Referát 3.: Garlieb Helwig Merkel, *Die Letten* S.73-119

Referát 4: Garlieb Helwig Merkel, *Die Letten* S. 120-174

30.03. Zrušení nevolnictví. Ekonomický růst. Postup modernizace a industrializace.

Povinná četba: Luboš Švec, Vladimír Macura, Pavel Štol, *Dějiny Pobaltských zemí*. Nakladatelství Lidové Noviny, Praha, 1996.S.118-122.

Referát 1: Mati Laur, Tonis Lukas etc. *History of Estonia*. Talinn, 1997. P. 151-168.

Referát 2 Andrejs Plakans *The Latvians*. Hoover institution Press, Stanford University, 1995. S. 80-89.

Referát 3. Mati Laur, Tonis Lukas etc. *History of Estonia*. Talinn, 1997. P. 184-187.

06.04. Přeměny elit ve modernizující se společnosti.

Referát 1.: Heide W. Whelan, *Adapting to Modernity. Family Caste and Capitalism among the Baltic German Nobility*. P. S. 13-64

Referát 2: Heide W. Whelan, *Adapting to Modernity. Family Caste and Capitalism among the Baltic German Nobility*. P.65-102

Referát 3.: Heide W. Whelan, *Adapting to Modernity. Family Caste and Capitalism among the Baltic German Nobility*. P.209-244

Referát 4: Heide W. Whelan, *Adapting to Modernity. Family Caste and Capitalism among the Baltic German Nobility*. P.245-308

13.04. Lotyšské a Estonské národní hnutí a jejich regionální odlišnosti. Period rusifikace. Revoluce r. 1905

Povinná četba: Luboš Švec, Vladimír Macura, Pavel Štol, *Dějiny Pobaltských zemí*. Nakladatelství Lidové Noviny, Praha, 1996.S. 122-133, 143-147.

Referát 1: Mati Laur, Tonis Lukas etc. *History of Estonia*. Talinn, 1997. P. 171-183.

Referát 2: Andrejs Plakans *The Latvians*. Hoover institution Press, Stanford University, 1995. S. 89-111.

Referát 3. Mati Laur, Tonis Lukas etc. *History of Estonia*. Talinn, 1997. P. 188-193.

20.04. První Světová Válka a vznik nezávislých států. Mezinárodní postavení Baltických států a Baltická Aliance. Okupace a začátek soviétizace pobaltských států.

Povinná četba: Luboš Švec, Vladimír Macura, Pavel Štol, *Dějiny Pobaltských zemí*. Nakladatelství Lidové Noviny, Praha, 1996.S. 156-168, 171-173, 197-224.

27.04. Mezinárodní postavení Estonska a Lotyšska dle knihy Davida M. Crowe.

Referát 1.: David M Crowe, *The Baltic states and the great Powers*. P. 1-29.:

Referát 2.: David M Crowe, *The Baltic states and the great Powers*. P.30-54

- Referát 3:** David M Crowe, *The Baltic states and the great Powers*. P.55-83
Referát 4: David M Crowe, *The Baltic states and the great Powers*. P.84-117
Referát 5: David M Crowe, *The Baltic states and the great Powers*. P. 117-133
Referát 6: David M Crowe, *The Baltic states and the great Powers*. P. 150-175.

04.05. Ekonomika a společnost. Experimenty demokracie. Vlády Pätse a Ulmanise.
Kulturní život.

Povinná četba: Luboš Švec, Vladimír Macura, Pavel Štol, *Dějiny Pobaltských zemí*.
Nakladatelství Lidové Noviny, Praha, 1996.S. 174-196.

Referát 1: Mati Laur, Tonis Lukas etc. *History of Estonia*. Tallinn, 1997. P. 238-256, 197-200.

Referát 2: Andrejs Plakans *The Latvians*. Hoover institution Press, Stanford University,
1995. S. 112-138.